

"59. srečanje mladih raziskovalcev Slovenije 2025"

Osnovna šola Janka Padežnika Maribor,

Iztokova 6, 2000 Maribor

OLIMPIJSKE IGRE: ZGODOVINA, POMEN IN NJIHOV VPLIV NA MLADOSTNIKE

Raziskovalno področje: Zgodovina

RAZISKOVALNA NALOGA

Mentorici:

Nastja Kerneža

Maja Vran

Avtorici:

Ana Pitamic

Ela Cvetko

Maribor, 2025

ZAHVALA

Zahvaljujema se mentoricama, da sta naju spodbujali in pomagali pri pisanju raziskovalne naloge ter naju popeljali v svet olimpijskih iger. Zahvaljujema se tudi udeležencu olimpijskih iger, ki si je vzel čas in z nama opravil izjemen intervju. Za vso podporo se zahvaljujema tudi staršem.

POVZETEK

Olimpijske igre so eden največjih športnih dogodkov na svetu, kjer se vsaka štiri leta zberejo najboljši športniki iz različnih držav. Začele so se že v stari Grčiji kot manjši dogodek z manj športnimi panogami, danes pa vključujejo veliko različnih športov in združujejo športnike z vsega sveta. Igre niso samo tekmovanje, ampak tudi simbol miru, sodelovanja in prijateljstva med državami. Za športnike so olimpijske igre zelo pomembne, saj jim omogočajo, da dosežejo vrhunec svoje kariere in postanejo prepoznavni po vsem svetu. Prav tako pa imajo velik vpliv na mlajše generacije, saj jih motivirajo, da začnejo trenirati in slediti športnim vrednotam, kot so vztrajnost, disciplina in spoštovanje. Ko mladi spremljajo olimpijske igre, jih to pogosto navdihne, da se tudi sami ukvarjajo s športom in sanjajo o tem, da bi nekoč lahko nastopili na tako velikem tekmovanju.

Ključne besede: olimpijske igre, športniki, tekmovanje, športne vrednote, motivacija za mlade

ABSTRACT

The Olympic Games are one of the largest sport events in the world, where the best athletes from different countries gather every four years. They started in ancient Greece as a smaller event featuring only a few sports, but today, they include a wide variety of sports and bring together athletes from all over the world. The Games are not just a competition; they are also a symbol of peace, cooperation, and friendship among countries. For athletes, the Olympic Games are very important, as they allow them to reach the peak of their careers and become globally recognized. They also have a significant impact on younger generations, as they motivate them to start training and follow values of sport, such as persistence, discipline, and respect. Watching the Olympic Games, adolescents often find inspiration to engage in sports and dream of one day competing in such a major event themselves.

Key words: Olympic Games, athletes, competition, sports values, motivation for younger generations

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	7
1.1 Namen in cilj raziskovalne naloge	7
1.2 Metodologija dela.....	9
1.2.1 Metoda proučevanja virov	9
1.2.2 Intervju.....	9
1.2.3 Anketni vprašalnik in obdelava podatkov	9
TEORETIČNI DEL	11
2 Olimpijske igre	11
2.1 Kaj so olimpijske igre?	11
2.2 Olimpijski športi	11
3 Zgodovina olimpijskih iger	13
3.1 Antične olimpijske igre	13
3.2 Ponovna oživitev olimpijskih iger.....	14
4 Olimpijski simboli	16
4.1 Olimpijska zastava in znak MOK	16
4.2 Olimpijski ogenj.....	17
4.3 Olimpijska himna	17
4.4 Olimpijsko geslo	18
4.5 Olimpijska prisega	18
5 Pomen olimpijskih iger	19
5.1 Športni pomen.....	19
5.2 Družbeni pomen.....	19
5.2.1 Navdih za prihodnje generacije.....	20
5.3 Kulturni pomen	20
5.4 Gospodarski pomen.....	20
6 Slovenski športniki na olimpijskih igrah.....	22
6.1 Uspehi slovenskih športnikov po osamosvojitvi	24
RAZISKOVALNI DEL	26
7 Intervju	26
7.1 Intervju z Ivanom Trajkovičem.....	26
7.2 Anketa	31
7.3 Rezultati in interpretacija anketnih odgovorov učencev.....	32
8 RAZPRAVA.....	38

8.1	Analiza hipotez	38
9	ZAKLJUČEK	40
10	DRUŽBENA ODGOVORNOST, TRAJNOST, NAPREDEK.....	41
10	Viri in literatura	42
10.1	Elektronski viri.....	42
10.2	Literatura	42
10.3	Slikovni viri	43
	PRILOGA	44

KAZALO SLIK

Slika 1:	Antični olimpijski metalec diska.....	14
Slika 2:	Prve olimpijske igre moderne dobe.....	15
Slika 3:	Olimpijska zastava in znak MOK	16
Slika 4:	Olimpijski ogenj	17

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Stroški v času izvedbe olimpijskih iger	21
Tabela 2:	Slovenski športniki in njihovi dosežki.....	24

KAZALO GRAFOV

Grafikon 1:	Izbrani športi.....	32
Grafikon 2:	Obdobje treniranja	33
Grafikon 3:	Spremljanje olimpijskih iger	34
Grafikon 4:	Želja po udeležbi olimpijskih iger	35
Grafikon 5:	Motiviranost zaradi olimpijskih iger	36
Grafikon 6:	Vrednote olimpijskih iger	37

1 UVOD

Olimpijske igre so športno tekmovanje, ki poteka vsaka štiri leta in ima dolgo zgodovino, ki sega v leto 776 pr. n. št. Vsak športnik se močno trudi, da pride do olimpijskih iger. Čeprav je Slovenija majhna država, se ponaša z izjemnimi športniki, ki so dosegli vrhunske rezultate. Prve igre so potekale v Olimpiji, kasneje pa so prerasle v vsegrški dogodek. Največji razcvet so dobile v 6. in 5. stoletju pr. n. št. Sodobne olimpijske igre so izjemno pomemben športni dogodek na globalni ravni, saj ne le spodbujajo vrhunski šport, ampak tudi povečujejo prepoznavnost športa v družbi. Slovenija na olimpijskih igrah sodeluje od svoje samostojnosti. Pred tem so slovenski športniki zastopali Avstrijo leta 1912 in Jugoslavijo med letoma 1920 in 1988.¹

Raziskovalna naloga je sestavljena iz 10 poglavij, v zadnjem, 11. poglavju pa so navedeni viri in literatura. Na začetku smo opisali, kaj so olimpijske igre na splošno in predstavili, kateri športi so vključeni v olimpijske igre. V nadaljevanju smo opisali zgodovinski razvoj olimpijskih iger, od začetkov v stari Grčiji do sodobne oblike. V četrtem poglavju smo razložili pomen olimpijskih simbolov, kot so krogci in bakla. V petem poglavju smo raziskali, kakšen pomen imajo olimpijske igre v svetu, od gospodarskega pa vse do družbenega pomena. V šestem poglavju smo predstavili slovenske športnike in njihov pomen na olimpijskih igrah. V sedmem poglavju pa smo izvedli intervju in anketo, da smo raziskali mnenja o olimpijskih igrah in njihovem vplivu na športnike in mlade.

1.1 Namen in cilj raziskovalne naloge

Namen raziskovalne naloge je ne le preučiti zgodovino in pomen olimpijskih iger na splošno, temveč tudi skozi osebne zgodbe slovenskega športnika in izkušnje mladih športnikov raziskati, kako lahko olimpijske igre delujejo kot pomemben vir motivacije pri mlajših generacijah. Z intervjujem z olimpijcem želimo pridobiti vpogled v njegove izkušnje, priprave in občutke ob nastopu na olimpijskih igrah ter ugotoviti, kako pomembno je to tekmovanje za posameznika in širšo športno skupnost. Olimpijske igre pogosto vplivajo na večjo prepoznavnost športa v družbi, kar spodbuja mlade športnike k doseganju vrhunskih rezultatov. V ta namen bomo izvedli tudi anketo med mladimi športniki na osnovni šoli, da ugotovimo, kako olimpijske igre

¹ Girginov, Vassil, Jim Parry, Milan Hosta. *Olimpijske igre. Študijski vodnik po razvoju modernih olimpijskih iger*. Prevedel Milan Hosta s prijatelji. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport, Univerza v Ljubljani, 2007, 5.

vplivajo na njihovo motivacijo in dojetje uspeha v športu. S to raziskavo želimo torej raziskati, ali so olimpijske igre zgolj tekmovanje ali imajo širši pomen za športnike, mlade generacije in družbo nasploh.

Zato smo si v raziskovalni nalogi zastavili več raziskovalnih vprašanj, na katera smo želeli pridobiti odgovore:

1. Kaj so olimpijske igre in zakaj so pomembne za športnike?
2. Kateri športi so vključeni na olimpijskih igrah?
3. Kako so olimpijske igre začele in kako so se razvijale skozi čas?
4. Kaj pomenijo olimpijski simboli (npr. olimpijski krogci in bakla)?
5. Kako pomembne so olimpijske igre za športnike in njihov uspeh?
6. Ali olimpijske igre vplivajo na mlade ljudi in njihov odnos do športa?
7. Kako slovenski športniki doživljajo olimpijske igre?
8. So olimpijske igre samo tekmovanje, ali imajo še kakšen večji pomen za svet?
9. Kako spremljanje olimpijskih iger vpliva na željo mladih, da začnejo trenirati šport?

Predvidevali smo naslednje:

1. hipoteza: Olimpijske igre so največji športni dogodek na svetu, ki predstavlja vrhunec športne kariere za športnike, saj jim omogočajo mednarodno prepoznavnost, priložnost za dosego življenjskih ciljev in ponosno zastopanje svoje države.
2. hipoteza: Na olimpijskih igrah so športi, ki jih ljudje po vsem svetu radi gledajo in izvajajo.
3. hipoteza: Olimpijske igre so se začele kot majhen dogodek v stari Grčiji in so se skozi čas razvile v večji dogodek, ki vključuje veliko držav in športov.
4. hipoteza: Olimpijski simboli, kot so olimpijski krogci in bakla, predstavljajo prijateljstvo in sodelovanje med državami.
5. hipoteza: Olimpijske igre so zelo pomembne za športnike, saj jim omogočajo, da dosežejo vrhunec svoje kariere in pridobijo mednarodno prepoznavnost.
6. hipoteza: Olimpijske igre vplivajo na mlade, saj jih navdušujejo, da začnejo trenirati šport in sledijo vrednotam.
7. hipoteza: Slovenski športniki doživljajo olimpijske igre kot velik ponos, saj jim omogočajo, da zastopajo svojo državo in dosežejo odlične rezultate.

8. hipoteza: Olimpijske igre niso samo športno tekmovanje, ampak tudi spodbujajo mir, prijateljstvo in povezovanje narodov.
9. hipoteza: Spremljanje olimpijskih iger povečuje motivacijo mladih za ukvarjanje s športom, saj si želijo doseči podobne uspehe kot olimpijski športniki.

1.2 Metodologija dela

Pri raziskovanju smo uporabili različne metode dela. Aktivnosti raziskovalne naloge so potekale v treh fazah.

V prvi fazi smo pregledali strokovno literaturo v različnih knjigah in na internetu s področja olimpijskih iger. Posvetili smo se zgodovini in pomenu olimpijskih iger, slovenskim športnikom, ki so sodelovali na olimpijskih igrah ter uspehom, ki so jih tam dosegli. To smo predstavili v teoretičnem delu raziskovalne naloge.

V drugi fazi smo izvedli intervju z nekdanjim dvakratnim udeležencem olimpijskih iger, Ivanom Trajkovičem ter v raziskovalni nalogi navedli njegove misli.

V zadnji fazi pa smo uporabili anketni vprašalnik, s katerim smo mlade športnike naše šole povprašali, kako olimpijske igre vplivajo na njihovo motivacijo in dožemanje uspeha v športu.

1.2.1 Metoda proučevanja virov

V začetni fazi smo pregledali strokovno literaturo s področja olimpijskih iger (zgodovina, pomen, sodelujoči slovenski športniki ter uspehi). Zbrano gradivo smo prebrali, proučili in ga predstavili v teoretičnem delu raziskovalne naloge.

1.2.2 Intervju

Intervju smo opravili z znanim slovenskim taekwondistom Ivanom Trajkovičem.

1.2.3 Anketni vprašalnik in obdelava podatkov

Z anketnim vprašalnikom smo želeli ugotoviti ali učenci od 6.–9. razreda spremljajo olimpijske igre in v kolikšni meri same olimpijske igre vplivajo na njihovo motivacijo pri doseganju uspehov učencev v svojem športu. Navsezadnje smo želeli ugotoviti tudi, ali si učenci želijo

nastopiti v olimpijskih igrah in kaj menijo kakšen pomen imajo slednje v svetu. Anketne vprašalnike smo pregledali in obdelali. Odgovore smo predstavili s tortnim diagramom. Na podlagi tega smo dobili ugotovitve in zaključke.

TEORETIČNI DEL

2 Olimpijske igre

2.1 Kaj so olimpijske igre?

Olimpijske igre so največje in najprestižnejše mednarodno športno tekmovanje, ki združuje športnike iz vsega sveta. Igre potekajo vsaka štiri leta in so razdeljene na poletne in zimske. Organizacija in vrednote teh iger temeljijo na načelih olimpizma, ki spodbujajo šport, mir, prijateljstvo in enakost. Prve olimpijske igre moderne dobe so se začele v Atenah leta 1896. Najprej je bilo udeleženi le 13 držav, a se je število držav udeleženk z vsakimi naslednjimi olimpijskimi igrami večalo. Najprej so izvajali le poletne olimpijske igre in šele leta 1924 so bile organizirane prve zimske olimpijske igre v Chamonixu. Leta 1916 olimpijskih iger ni bilo zaradi prve svetovne vojne, leta 1940 in 1944 pa zaradi druge svetovne vojne. Vse do leta 1992 so bile poletne in zimske olimpijske igre isto leto, nato pa so se odločili, da bodo poletne in zimske olimpijske igre posebej na vsaki dve leti.²

Otvoritvena in zaključna slovesnost morata biti organizirani v mestu gostitelja, kot tudi vsi športi, razen če gostitelj pridobi od MOK pravico, da organizira določena tekmovanja v drugih mestih ali na prizoriščih, ki so v isti državi. Če za zimske olimpijske igre, iz geografskih ali topografskih razlogov, določenega tekmovanja ali športne discipline ni mogoče organizirati v državi mesta gostitelja, sme MOK izjemoma dovoliti, da te potekajo v sosednji državi.³

2.2 Olimpijski športi

Na olimpijskih igrah tekmujejo v naslednjih športih: atletika, badminton, BMX, boks, breaking, cestno kolesarstvo, daljinsko plavanje, dvigovanje uteži, golf, gorsko kolesarstvo, hokej, jadrnanje, judo, kajak kanu – slalom, kajak kanu – sprint, konjenišstvo, košarka, lokostrelstvo, moderni pentatlon, namizni tenis, nogomet, odbojka, odbojka na mivki, plavanje, ritmična gimnastika, rokoborba, rokomet, rolkanje, rugby, sabljanje, skoki v vodo, streljanje, surf,

² MMC RTV SLO: Olimpijske igre. <https://www.rtv slo.si/enostavno/sport/olimpijske-igre/587869> (Dostop: 8. februar 2025).

³ MMC RTV SLO: Olimpijske igre.

športna gimnastika, športno plezanje, taekwondo, tenis, triatlon, umetnostno plavanje, vaterpolo, velika prožna ponjava, velodrom, veslanje.⁴

⁴ Olimpijski komite Slovenije-Združenje športnih zvez: Panoge. <https://pariz2024.olympic.si/panoge> (Dostop: 17. januar 2025).

3 Zgodovina olimpijskih iger

3.1 Antične olimpijske igre

Olimpijske igre segajo stoletja nazaj v staro Grčijo. Bile so del verske tradicije. Grki so olimpijske igre prirejali v čast Zevsu in drugim grškim bogovom. Različne igre so prirejali v čast različnim bogovom. Odvijale so se v verskih svetiščih ali v njihovi bližini. Pitijske igre so potekale v Delfih v čast Apolonu, istmijske igre v Korintu v čast Pozejdonu, na teh olimpijskih igrah so za nagrado dobili borovo vejico. Zevsu so častili na nemejskih igrah v Nemeji, na teh igrah so za nagrado dobili svežo zeleno. Igre so bile odprte za tekmovalce iz vseh grških pokrajin in kolonij. Potekale so izmenično, tako da je bilo vsenarodno športno praznovanje vsako leto v svojem kraju.⁵

Dokument o začetkih antičnih olimpijskih iger se ni ohranil, obstajajo pa številne legende o njihovem začetku. Po eni od njih naj bi bile prve igre povezane z antičnim grškim pojmom »ekeicheiria« ali olimpijskim premirjem. Prve zabeležene igre so se odvijale v Olimpiji leta 776 pr. n. št., vendar pa so s precejšnjo gotovostjo igre prirejali tudi pred tem. Tako kot velja za današnje olimpijske igre, so tudi antične bile na štiri leta, kar je postalo celo merilo za koledarsko štetje let. Igre so bile namenjene le moškim, ženske in otroci se iger niso smeli udeležiti. Tekmovalni program se je odvijal postopoma. Najprej je vključeval sprinterske tekme v teku na stadij, kmalu pa so dodali nove teke, pentatron ali peterboj, borbene panoge in konjeniške dirke. Zmaga je bil izrednega pomena, saj je pomenila ponos, čast in slavo.⁶ Z rimsko nadvlado nad Grčijo so igre sčasoma izgubile svoj pomen. Ko je krščanstvo postalo uradna vera v rimskem cesarstvu, so na olimpijske igre začeli gledati kot na »poganski« obred, ki je ogrožal prevlado krščanstva, in leta 393 jih je rimski cesar Teodozij prepovedal, s čimer je zaključil tisočletje antičnih olimpijskih iger.⁷

⁵ Oxlade, Chris, David Ballheimer. *Olimpijske igre*. Prevedel Franjo Jamnik. Murska Sobota: Pomurska založba, 2000, 6.

⁶ Bon, Dean. »Naši na olimpijskih igrah 1948 – 1956.« Diplomsko delo, Fakulteta za šport UL, 2015, 15. <https://www.fsp.uni-lj.si/cobiss/diplome/Diploma22064790BonDean.pdf> (Dostop: 18. januar 2025).

⁷ Oxlade, *Olimpijske igre*, 6.

Slika 1: Antični olimpijski metalec diska

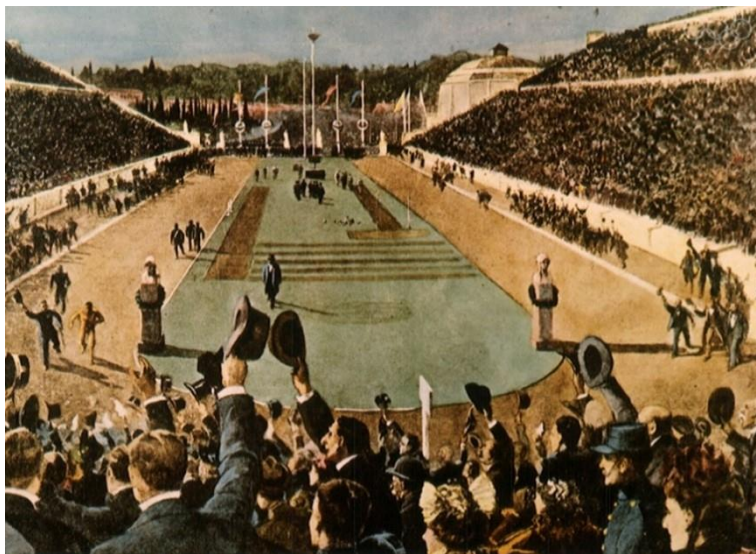
3.2 Ponovna oživitev olimpijskih iger

Šport se je skozi stoletja razvijal in bil kljub odsotnosti olimpijskih iger prisoten v tekmovanjih po Evropi. V 19. stoletju se je pojavila ideja o modernih olimpijskih igrah, ki je dolgo časa zorela v evropskih lokalnih sredinah. Že v 17. stoletju so se v Angliji (Cotswoldske igre) in pozneje v Franciji pojavili poskusi oživitve olimpijskih iger. Tudi v Skandinaviji, Kanadi in Grčiji so potekali športni festivali, vendar so bili ti dogodki krajevnega, ne mednarodnega značaja. Vsi poskusi oživitve antičnih olimpijskih iger med 17. in 19. stoletjem so bili neuspešni. Kljub temu so bili ti poskusi ključni za nadaljnji razvoj. Zanimanje za grško kulturo in zgodovino se je ponovno rodilo v renesansi, v 19. stoletju. Navdihnjen s temi ideali je bil baron Pierre de Coubertin, francoski pedagog. Predlagal je oživitev olimpijskih iger kot način za spodbujanje miru in mednarodnega sodelovanja s športom. Na kongresu leta 1894, ki so ga organizirali po njegovi želji, je njegova ideja dobila zagon, saj je kongres potrdil izvedbo prvih olimpijskih iger moderne dobe leta 1896 v Atenah. Sledila je ustanovitev Mednarodnega olimpijskega komiteja (MOK) in izvolitev prvega predsednika Grka Demeriusa Vikelasa, Coubertin pa je prevzel mesto generalnega sekretarja. Načela, ki so vodila Pierra de Coubertina pri nadaljevanju iger vključujejo:

- vzpodbujati razvoj fizičnih in duševnih lastnosti, ki so osnova športa,
- s športom vzgajati mlade v duhu medsebojnega razumevanja in prijateljstva, da bi pomagali graditi boljši in bolj miroljuben svet,
- deliti olimpijske ideale z vsemi in ustvariti mednarodni občutek dobre volje.⁸

Poletne olimpijske igre prirejajo na vsaka 4 leta od leta 1896 dalje z izjemo obdobja med prvo in drugo svetovno vojno. Zimske olimpijske igre pa prirejajo od leta 1924.⁹

Sodobne olimpijske igre so imele številne novosti, vključno z dodajanjem novih tehnologij in bojem proti dopingu. Vendar so se soočili tudi z izzivi, kot so politični bojkot, varnostni pomisleki in vse večja zaskrbljenost glede okolijskega in gospodarskega vpliva gostovanja dogodka. Skozi svojo zgodovino so se razvijali, da bi se lahko prilagodili spreminjajočim se časom, vendar so vedno ohranili svoje bistvo: praznovanje najboljšega v človeškem duhu skozi šport. Mednarodni olimpijski komite (MOK) in olimpijsko gibanje imata svoje simbole, ki predstavljajo vrednote in tradicijo olimpizma.¹⁰

Slika 2: Prve olimpijske igre moderne dobe

⁸ Bon, »Naši na olimpijskih igrah 1948 – 1956«, 16 – 17.

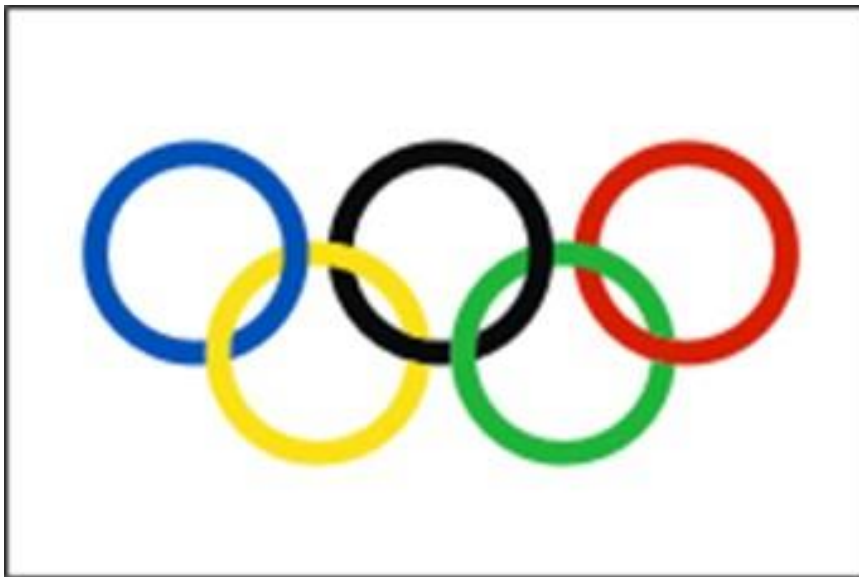
⁹ Prav tam.

¹⁰ Prav tam.

4 Olimpijski simboli

4.1 Olimpijska zastava in znak MOK

Olimpijska zastava je simbol olimpijskih iger in mednarodnega olimpijskega gibanja. Zasnoval jo je Pierre de Coubertin, ustanovitelj modernih olimpijskih iger, in prvič je bila predstavljena leta 1914, nato pa uporabljena na olimpijskih igrah v Antwerpnu leta 1920. Zastava je bele barve, kar simbolizira mir, saj so v času olimpijskih iger prenehale vse vojne. Na njej je znak MOK, sestavljen iz petih prepletenih krogov, kateri simbolizirajo pet celin (modra – Evropa, črna – Afrika, rdeča – Amerika, rumena – Azija, zelena – Avstralija z Oceanijo). Olimpijska zastava se tradicionalno dvigne na stadionu ob otvoritveni slovesnosti olimpijskih iger in simbolizira enotnost, prijateljstvo in športno tekmovanje. Ob koncu olimpijskih iger, se zastavo preda njihovemu naslednjemu gostitelju.¹¹

Slika 3: Olimpijska zastava in znak MOK

¹¹ Prav tam, 17.

4.2 Olimpijski ogenj

Olimpijske igre se odpirajo z razkošno slovesnostjo. Vrhunec je prižiganje olimpijskega plamena. Olimpijski ogenj prižigajo v spomin na Antične igre že od leta 1928. Prenašajo ga tekači iz Grčije na kraj prireditve iger od leta 1936 naprej. Skupine tekačev nosijo baklo iz grške Olimpije, mesta starodavnih iger, na stadion, kjer bodo potekale igre. Ta slovesnost izvira iz leta 1928, ko je francoz Pierre de Coubertin pozval športnike k vzdrževanju plamena obnovljenega olimpijskega duha.¹²

Slika 4: Olimpijski ogenj

4.3 Olimpijska himna

Himno olimpijskih iger imenujemo Olimpijska oda. Prvič so jo izvedli na prvih olimpijskih igrah moderne dobe v Atenah, leta 1896. Glasbo zanjo je napisal Grk Spyros Samaras, besedilo pa Kostis Palamas. Prisotna je ob najbolj slovesnih priložnostih, kot na primer ob otvoritvi in zaključku iger, na slavnostnih prireditvah.¹³

¹² Prav tam.

¹³ Prav tam, 18.

4.4 Olimpijsko geslo

Uradno geslo olimpijskih iger je »Citius, Altius, Fortius« (hitreje, višje, močnejše). To pomeni, da si naj športnik v življenju prizadeva za napredek in boljše dosežke, s katerimi bo pripomogel k lepšemu in človeku dostojnemu življenju. Nekateri uporabljajo tudi geslo »Pomembno je sodelovati in ne zmagati«, vendar to geslo ni uradno.¹⁴

4.5 Olimpijska prisega

Olimpijska prisega je slovesna obljuba, ki jo ob otvoritvi olimpijskih iger izrečejo predstavniki športnikov. Besedilo prisege je pripravil Pierre de Coubertin in se glasi: *»V imenu vseh tekmovalcev obljubljam, da se bomo na olimpijskih igrah borili pošteno in upoštevajoč predpise, tekmovali viteško - za slavo športa in v čast svojih ekip.«* Športniki so prvič prisegli na olimpijskih igrah 1920 v Antwerpnu.¹⁵

¹⁴ Prav tam.

¹⁵ Prav tam.

5 Pomen olimpijskih iger

5.1 Športni pomen

Olimpijske igre danes veljajo za največji in najprestižnejši športni dogodek. Pogosto so služile kot športni dogodek, uporabljen za uresničevanje ideoloških ciljev različnih interesnih skupin in držav. Navdajajo nas z upanjem o boljšem svetu, saj se s športom ukvarjajo vsi, brez diskriminiranja. So vrhunec kariere za številne športnike, kjer se pomerijo najboljši iz celega sveta. Sodobne olimpijske igre niso zgolj največji športni dogodek v zgodovini človeštva, temveč predstavljajo tudi pomemben družbeno kulturni fenomen, ki je zaznamoval razvoj človeške civilizacije. Cilj olimpijskih iger je, da spodbujajo razvoj športov, tudi manj poznanih disciplin, ki dobijo večjo medijsko pozornost in finančno podporo.¹⁶

5.2 Družbeni pomen

Olimpijske igre so postale pomemben mednarodni dogodek in simbol globalnega povezovanja in miru, kjer se države srečujejo v duhu športnega tekmovanja. Danes veljajo za največji praznik človeštva, kjer se svet združuje v optimizmu in mirnih tekmovanjih. Vsaka štiri leta ljudje po vsem svetu praznujejo šport, ob tem pa se poudarjajo olimpijski ideali kulture in miru.

Vsaka olimpijada ima svojo edinstveno lokacijo, svoje tekmovalce in pravila. Igre imajo velik družbeni pomen, saj združujejo ljudi z različnih koncev sveta. Predstavljajo dogodek, kjer se spoštujejo različne vere, običaji, tradicije, jeziki in kulture, ter tako prispevajo k večji medsebojni toleranci in povezanosti. Danes na olimpijskih igrah sodeluje več kot 190 držav, športniki in sodniki pa prihajajo iz različnih družbenih okolij, kar si v času, ko so igre nastale, ni bilo mogoče niti predstavljati. Olimpijske igre omogočajo, da tekmovalci komunicirajo med seboj in s preostalim svetom. Razvoj družbe, znanosti, športa in tehnologije je širil pomen športa kot dela našega vsakdanjega življenja.¹⁷

¹⁶ MedCrave. <https://medcraveonline.com/OAJS/research-on-the-reason-of-olympic-internationalization-success-from-the-cross-cultural-perspective.html> (Dostop: 17. januar 2025).

¹⁷ Savič, Zvezdan. »The olympic games as a cultural event.« *Acta Univ. Palacki. Olomuc., Gymn.* 37/3 (2007): 7-8. <https://www.gymnica.upol.cz/pdfs/gym/2007/03/01.pdf> (Dostop: 17. januar 2025).

5.2.1 Navdih za prihodnje generacije

Največji pomen sodobnih olimpijskih iger je v tem, da spodbujajo družbeno komunikacijo med mladimi po vsem svetu znotraj tega veličastnega dogodka. Na igrah občudujemo športne dosežke, združevanje mladih, ki presegajo slabe vplive, kot so politika, marketing ali droge, in to ne glede na njihovo raso ali vero. Prav to naredi olimpijske igre tako čudovit in pomemben dogodek za ves svet. Olimpijske igre so odlična platforma za učenje temeljnih vrednot, kot so odličnost, prijateljstvo in spoštovanje, ki mladim pomagajo razumeti njihov pomen v športu in vsakdanjem življenju.¹⁸

5.3 Kulturni pomen

Olimpijska kultura je zelo bogata in temelji na šestih pomembnih vrednotah: harmoničnem razvoju, enotnosti in prijateljstvu, poštenem tekmovanju, sodelovanju, trdem delu in ponosu na svojo državo. Te vrednote kažejo, kako si ljudje prizadevamo za resnico, dobroto in lepoto, kar je pomembno za vse nas. Olimpijizem, ki je srce olimpijske kulture, je pomagal pri modernizaciji sveta, razvoju gospodarstva ter napredku znanosti in tehnologije. Prav tako olimpijske igre spodbujajo skrb za okolje in podpirajo zelene projekte za boljšo prihodnost. Zaradi tega olimpijske igre niso le športni dogodek – so tudi priložnost za sodelovanje in povezovanje na različnih področjih, kot so znanost, kultura in tehnologija. Uspeh olimpijskih iger po celem svetu je povezan z medsebojnim razumevanjem različnih kultur. S preučevanjem teh povezav lahko še bolj razvijamo olimpijske igre in bogatimo različne kulture, kar še naprej izboljšuje njihov pozitiven vpliv na ves svet.¹⁹

5.4 Gospodarski pomen

Olimpijske igre danes veljajo za največji ekonomski in politični dogodek.

»Cene stroškov iger znašajo med 7,5 do deset milijard evrov; najdražje doslej so bile v Tokiu. Organizacija poletnih olimpijskih iger leta 1924 je Pariz po podatkih Centra za olimpijske

¹⁸ Savič, »The olympic games,« 7-8.

¹⁹ Haijun Z, Xiatao G, Shangyan Z, et al. Research on the reason of Olympic internationalization success from the cross-cultural perspective. <https://medcraveonline.com/OAJIS/research-on-the-reason-of-olympic-internationalization-success-from-the-cross-cultural-perspective.html> (Dostop: 17. januar 2025).

študije stala približno takratnih deset milijonov frankov. Po ocenah bi bilo to današnjih 180 milijonov evrov ob upoštevanju povprečne triodstotne letne inflacije. France24 je še poročal, da je do leta 2023 bilo v proračunskih dokumentih navedeno, da je javni olimpijski prispevek dosegel 2,44 milijarde evrov (od tega 1,3 milijarde evrov od nacionalne vlade). Portal MarketWatch je leta 2021 poročal, da so bile najdražje poletne olimpijske igre doslej igre v Tokiu leta 2020, ki naj bi dosegle stroške v višini 20 milijard dolarjev. Sledijo igre v Londonu leta 2012 (15 milijard dolarjev ali 13,8 milijarde evrov) in Rio de Janeiro 2016 (15,6 milijarde dolarjev ali 14,54 milijarde evrov). Številke sicer med seboj niso primerljive, saj bi jih bilo treba popraviti z inflacijo, da bi jih lahko dali na isti imenovalec.«²⁰

Mesto	Strošek (v mrd EUR)	Leto izvedbe
Poletne olimpijske igre		
Pariz	7,5–10	2024
Tokio	20	2020 (2021 zaradi covida)
Rio de Janeiro	15,6	2016
London	15	2012
Peking	6,8	2008
Atene	3	2004
Sydney	5	2000
Zimske olimpijske igre		
Peking	3,9	2022
Pjongčang	13	2018
Soči	22	2014
Vancouver	2,5	2010
Torino	4,4	2006
Salt Lake City	2,5	2002

Tabela 1: Stroški v času izvedbe olimpijskih iger

²⁰ Šmirmaul, Mihael. Pariz 2024: Koliko milijard bodo stale olimpijske igre? <https://si.bloombergadria.com/sport/biznis/63190/pariz-2024-koliko-milijard-bodo-stale-olimpijske-igre/news> (Dostop: 17. januar 2025).

6 Slovenski športniki na olimpijskih igrah

Slovenija je država, ki se lahko pohvali z izjemnimi športnimi dosežki, saj kljub majhnosti države in manjšim zaslužkom športnikov, ti dosežejo visoke rezultate, ki so primerljivi z rezultati športnikov iz večjih držav. Pred osamosvojitvijo Slovenije so slovenski športniki nastopali za Jugoslavijo, ki je v športu prav tako dosegala vrhunske rezultate.²¹

Prvi nastopi slovenskih športnikov na olimpijskih igrah so bili zabeleženi leta 1912 v Stockholmu. Takrat je v sabljanju Slovenijo, ki je v tistem času sicer še spadala pod Avstro-Ogrsko zastopal Rudolf Cvetko. Po prvi svetovni vojni so Slovenci postali soustanovitelji jugoslovanske države in Jugoslovanskega olimpijskega odbora, ki se je pridružil Mednarodnemu olimpijskemu komiteju (MOK). Tako je leta 1920 v Antwerpen odpotovalo nogometno moštvo z Ljubljancem Stankom Tavčarjem.

Pomemben mejnik za slovenski šport je bilo leto 1924, kjer je telovadec društva Sokol, Leon Štukelj, osvojil naslov prvaka v gimnastičnem mnogoboju in prvo zlato medaljo za slovenski in jugoslovanski šport. Športna gimnastika je bila dolgo eden najbolj prepoznavnih športov, po drugi svetovni vojni pa je uspehe nadaljeval Miroslav Cerar. Drug pomemben mejnik je bilo leto 1984, ko je Jure Franko v Sarajevu osvojil srebrno medaljo v veleslalomu – prvo olimpijsko odličje na zimskih igrah za Slovence in Jugoslavijo²²

V spodnji tabeli so navedeni vsi slovenski športniki, ki so osvojili olimpijske medalje, tako v času samostojne države kot pod jugoslovansko ali avstrijsko zastavo. Seznam vključuje tudi športnike, ki so odličja osvojili kot člani ekip.

²¹ Bon, »Naši na olimpijskih igrah 1948 – 1956«, 12.

²² MMC RTV SLO: Zgodovina olimpijskih iger. <https://www.rtvlo.si/tv/otroski/izodrom/zgodovina-olimpijskih-iger/524687> (Dostop: 17. januar 2025).

Športnik	Z	S	B	Skupaj	Šport	Igre
Leon Štukelj	3	1	2	6	gimnastika	1924-1936
Tina Maze	2	2	0	4	alpsko smučanje	2010-2014
Miro Cerar	2	0	1	3	gimnastika	1964-1968
Urša Bogataj	2	0	0	2	smučarski skoki	2022
Janja Garnbret	2	0	0	2	športno plezanje	2020-2024
Peter Prevc	1	2	1	4	smučarski skoki	2014-2022
Iztok Čop	1	1	2	4	veslanje	1992-2012
Luka Špik	1	1	1	3	veslanje	2000-2012
Primož Kozmus	1	1	0	2	atletika	2008-2012
Tina Trstenjak	1	1	0	2	judo	2016-2020
Timi Zajc	1	1	0	2	smučarski skoki	2022
Rajmond Debevec	1	0	2	3	strelstvo	2000-2012
Nika Križnar	1	0	1	2	smučarski skoki	2022
Rolando Pušnik	1	0	1	2	rokomet	1984-1988
Urška Žolnir	1	0	1	2	judo	2004-2012
Alenka Cuderman	1	0	0	1	rokomet	1984
Andreja Leški	1	0	0	1	judo	2024
Primož Roglič	1	0	0	1	kolesarstvo	2020
Benjamin Savšek	1	0	0	1	kajak in kanu	2020
Vasilij Žbogar	0	2	1	3	jadranje	2004-2016
Žan Košir	0	1	2	3	deskanje na snegu	2014-2018
Matjaž Debelak	0	1	1	2	smučarski skoki	1988
Josip Primožič	0	1	1	2	gimnastika	1928
Brigita Bukovec	0	1	0	1	atletika	1996
Rudolf Cvetko	0	1	0	1	sabljanje	1912
Ivo Daneu	0	1	0	1	košarka	1968
Polona Dornik	0	1	0	1	košarka	1988
Jakov Fak	0	1	0	1	biatlon	2018
Jure Franko	0	1	0	1	alpsko smučanje	1984
Sara Isaković	0	1	0	1	plavanje	2008
Vinko Jelovac	0	1	0	1	košarka	1976
Peter Kauzer	0	1	0	1	kajak in kanu	2016
Lovro Kos	0	1	0	1	smučarski skoki	2002
Žan Kranjec	0	1	0	1	alpsko smučanje	2022
Tim Mastnak	0	1	0	1	deskanje na snegu	2022
Cene Prevc	0	1	0	1	smučarski skoki	2022
Mateja Svet	0	1	0	1	alpsko smučanje	1988
Miran Tepeš	0	1	0	1	smučarski skoki	1988
Primož Ulaga	0	1	0	1	smučarski skoki	1988
Stojna Vangelovska	0	1	0	1	košarka	1988
Andraž Vehovar	0	1	0	1	kajak in kanu	1996
Toni Vodišek	0	1	0	1	jadranje	2024
Jure Zdovc	0	1	0	1	košarka	1988
Matjaž Zupan	0	1	0	1	smučarski skoki	1988
Aljoša Žorga	0	1	0	1	košarka	1968
Stane Derganc	0	0	2	2	gimnastika	1928
Sadik Mujkić	0	0	2	2	veslanje	1988-1992
Edvard Antonijević	0	0	1	1	gimnastika	1928
Jolanda Čeplak	0	0	1	1	atletika	2004

Alenka Dovžan	0	0	1	1	alpsko smučanje	1994
Marko Elsner	0	0	1	1	nogomet	1984
Vesna Fabjan	0	0	1	1	smučarski teki	2014
Damjan Fras	0	0	1	1	smučarski skoki	2002
Teja Gregorn	0	0	1	1	biatlon	2014
Boris Gregorka	0	0	1	1	gimnastika	1928
Milan Janša	0	0	1	1	veslanje	1992
Srečko Katanec	0	0	1	1	nogomet	1984
Jani Klemenčič	0	0	1	1	veslanje	1992
Katja Koren	0	0	1	1	alpsko smučanje	1994
Jure Košir	0	0	1	1	alpsko smučanje	1994
Gloria Kotnik	0	0	1	1	deskanje na snegu	2022
Robert Kranjec	0	0	1	1	smučarski skoki	2002
Petra Majdič	0	0	1	1	smučarski tek	2010
Anton Malej	0	0	1	1	gimnastika	1928
Sašo Mirjanič	0	0	1	1	veslanje	1992
Primož Peterka	0	0	1	1	smučarski skoki	2002
Tadej Pogačar	0	0	1	1	kolesarstvo	2020
Lucija Polavder	0	0	1	1	judo	2008
Janez Porenta	0	0	1	1	gimnastika	1928
Iztok Puc	0	0	1	1	rokomet	1988
Bojan Prešeren	0	0	1	1	veslanje	1988
Ana Velenšek	0	0	1	1	judo	2016
Peter Žonta	0	0	1	1	smučarski skoki	2002
Denis Žvegelj	0	0	1	1	veslanje	1992

Tabela 2: Slovenski športniki in njihovi dosežki

6.1 Uspehi slovenskih športnikov po osamosvojitvi

Z osamosvojitvijo Slovenije je slovenski šport kot civilna sfera dobil formalnopravno osnovo, da je samostojno polnopravno stopil na mednarodno športno sceno in v krovno organizacijo olimpijskega gibanja. Po osamosvojitvi 1991 so športniki, kljub začetnim izzivom, uspešno nadaljevali svojo pot v mednarodnem prostoru. Tako smo pred petindvajsetimi leti, 8. februarja 1992, ob odprtju zimskih olimpijskih iger v Albertvillu prvič v zgodovini nastopili samostojno, pod svojo slovensko zastavo in s svojim olimpijskim komitejem. To je bil pomemben mejnik v zgodovini slovenskega športa, saj smo kot neodvisna država vstopili v svet olimpizma.

Slovenski športniki so nadaljevali uspešne priprave in nastope na mednarodni sceni, tako v zimskih kot poletnih športih, vse do včlanitve slovenskih športnih zvez v mednarodne organizacije. Osamosvojitve je omogočila samostojno vključitev slovenskega športa v globalni športni prostor, kar je športnikom dalo motivacijo, da se kot predstavniki nove države izkažejo. V zadnjih 25 letih so naši športniki v različnih športih dosegli vrhunske rezultate, tako v

individualnih kot kolektivnih športih, in s tem Sloveniji prinesli mednarodno prepoznavnost. Slovenski športniki so s svojimi dosežki pomagali utrditi status Slovenije na svetovnem športnem zemljevidu ter prispevali k globalni prepoznavnosti naše države.²³

²³ Delo: Športniki dali velik pečat osamosvojitvi. <https://old.delo.si/mnenja/gostujoce-pero/sportniki-dali-velik-pecat-osamosvojitvi.html> (Dostop: 17. januar 2025).

RAZISKOVALNI DEL

7 Intervju

Intervju smo opravili s slovenskim taekwondistom Ivanom Trajkovičem, dne 16. januarja 2025, na šoli. Intervju je bil sestavljen iz odprtih vprašanj. Vprašanja so se navezovala na njegovo športno pot, motivacijo, priprave in izkušnjo na olimpijskih igrah, ter njihov pomen tako z osebnega kot širšega vidika, saj smo želeli pridobiti vpogled v osebne izkušnje vrhunskega športnika, ki je nastopil na olimpijskih igrah. Cilj intervjuja je bil raziskati, kako olimpijske igre vplivajo na športnike – tako na njihovo kariero kot tudi na osebno motivacijo, priprave in športni razvoj. Zanimalo nas je tudi, kako doživljajo olimpijsko vzdušje, kaj jim olimpijske igre pomenijo in kako vidijo njihov širši vpliv na slovenski in svetovni šport.

Z raziskovalnim delom smo poskušali ugotoviti mnenje Ivana Trajkoviča o vlogi in pomenu olimpijskih iger na slovenske športnike in prihodnje generacije. Ivan Trajkovič je 33-letni športnik, ki prihaja iz Slovenske Bistrice. Na olimpijskih igrah je sodeloval dvakrat, leta 2012 in 2021. Na Evropskem prvenstvu leta 2012 pa je v Manchesteru v kategoriji nad 87 kg osvojil srebrno medaljo.

7.1 Intervju z Ivanom Trajkovičem

1. »S katerim športom se ukvarjate?«

»Treniram taekwondo.«

2. »Kaj oziroma kdo vas je navdušil, da ste se začeli ukvarjati z vašim športom?«

»V bistvu me je moj oče peljal prvič na trening, ker je on, ko je bil majhen treniral taekwondo. Ko sem videl prvi trening, ne morem reči, da mi je bil všeč, vendar sem potem še enkrat šel, ko je bil drug termin. In bili smo takšna dobra "ekipica", približno enake starosti. Skupaj smo trenirali in rastli do nekje 18 leta. Mislim, da je bilo to tisto, kar me je najbolj zadržalo v tem športu. Pripomoglo je tudi to, da sem se malo kasneje razvil, saj sem zrastel šele v srednji šoli. Poskusil sem trenirati tudi druge športe, na primer atletiko, so fantje v 8. in 9. razredu skakali v daljino 6,5 m, jaz pa samo 5 m, ker sem bil tako majhen. V taekwondoju pa se tekmuje vseeno po težnosti kategoriji in nasprotnik ni mogel biti toliko težji in večji od mene, tako da sem vedno

bil konkurenčen in dober, kar je pomembno za vsakega športnika, da tekmuje in tudi zmaguje in ne niza samo porazov.«

3. »Koliko časa že trenirate?«

»Treniram že 27 let.«

4. »Pri katerih letih ste začeli trenirati?«

»Začel sem trenirati v prvem razredu, leta 1998, ko sem imel 7 let.«

5. »Na katere dosežke ste najbolj ponosni?«

»Jaz malo čudno razmišljam. Na peto mesto na OI ne gledam kot dober uspeh, ker sem še malo razočaran, saj mislim, da bi zmožel več in dosegel medaljo. Zato mi bodo te OI za vedno ostale v slabem spominu, čeprav vem, da je to vrhunski rezultat. Tako da sem najbolj ponosen na tretje mesto na svetovnem prvenstvu in na drugo mesto na evropskem prvenstvu in pa, ko sem bil evropski prvak do 21. let. To so bili več ali manj moji prvi uspehi in so mi še zdaj ostali v najlepšem spominu.«

6. »Kaj vam je bila glavna motivacija za nastop na olimpijskih igrah?«

»Ko sem začel trenirati, sem par let zatem dojel, da je taekwondo tudi olimpijski šport. Takrat sem si zadal cilj, da se kvalificiram na olimpijske igre. To je bilo že v osnovni šoli. Glavna motivacija mi je torej bila uvrstitev na olimpijske igre in nastopati na tem največjem tekmovanju. Med mojo željo in dejanskim nastopom na olimpijskih igrah je minilo 8–10 let, ampak to mi je bilo vedno motivacija.«

7. »Kako so potekale priprave na olimpijske igre?«

»Priprave na olimpijske igre so bile zelo, zelo, zelo intenzivne. Za prve olimpijske igre so bile priprave malo drugačne kot za druge olimpijske igre, saj sem bil takrat že malo starejši in malo bolj izkušen. Priprave so zajemale ogromno treningov. Taekwondo v Sloveniji ni tako popularen šport, nimamo tako dosti ljudi, ki ta šport trenira. Zato sem moral dosti hoditi v tujino, iskati nasprotnike oz. si poiskati primerne partnerje, s katerimi sem lahko treniral. Treniral sem tudi s simulacijo same tekme. Se pravi zjutraj sem se zbudil enako, kot da bi se zbudil na olimpijskih igrah. Šel sem v dvorano in sem bil cel dan tam. Naredil sem štiri borbe, kot bi jih na olimpijskih igrah. Hrano sem si prinesel s seboj, da sem jedel dobesedno, kot da sem na tekmi. Priprave na olimpijske igre so drugačne kot priprave na druga tekmovanja. Čeprav ne smeš pretiravati, saj, če si bil v nečem dovolj dober, si se kvalificiral na olimpijske igre. To potem pomeni, da delaš nekaj dobro in se moraš tega jedra držati. Mogoče moraš popraviti samo finese.«

8. »Kolikokrat ste se udeležili olimpijskih iger?«

»Na olimpijskih igrah sem bil dvakrat. Prvič sem bil v Londonu, leta 2012. Drugič pa v Tokiu, ki bi morale biti leta 2020, ampak so bile zaradi Covid-a prestavljene na leto 2021.«

9. »Kako ste se počutili, ko ste izvedeli, da boste zastopali Slovenijo na olimpijskih igrah?«

»Začutil sem veliko mero veselja, ko sem izvedel, da bom postal član olimpijske reprezentance. Da bom med uspešnimi, znanimi športniki tekmoval na olimpijskih igrah. Vsi bomo imeli oblečene iste trenirke...«

»Ko sem se kvalificiral na prve olimpijske igre, sem začutil velik val adrenalina, veselja in sreče, da sploh nisem mogel spati. Da se je nekaj zelo spremenilo v meni, ne morem reči. Ampak ta občutek je res vrhunski. Uvrstitev na druge olimpijske igre pa sem dojel nekoliko drugače. Bil sem zelo vesel, vendar ne več na takšen način. Saj je bil na drugih olimpijskih igrah moj cilj osvojiti medaljo. Na prvih olimpijskih igrah sem bil še zelo mlad. Uvrstitev sem sicer pričakoval, vendar sem se jih udeležil čisto brez pričakovanj in so se mi samo zgodile. Lahko bi bile malo boljše, če bi bil dovolj zrel, psihično (smeh).«

10. »Kaj vam olimpijske igre pomenijo kot osebnemu športniku?«

»Osebnostno so olimpijske igre največji športni dogodek. Glede na to, da so na vsaka štiri leta in, da so sami kvalifikacijski procesi tako zapleteni, sploh v našem športu, se je težko kvalificirati na njih. Tako je res že sama udeležba velik uspeh. V mojem športu je na primer osem težnostnih kategorij pri moških in osem pri ženskah. Na olimpijskih igrah pa se zmanjšajo na štiri. Tako lahko iz vsake kategorije pride samo šestnajst športnikov. To pomeni, da samo 128 športnikov nastopi na olimpijskih igrah, medtem ko, na svetovnem prvenstvu, ki je vsako drugo leto, pa nastopi 1000 športnikov, tako se zelo zmanjša število športnikov. To mi pomeni veliko in sem zelo vesel, da sem lahko zastopal Slovenijo. Ampak še vedno mi ostajajo v grenkem spominu, saj verjamem, da sem bil sposoben več, oz. sem si zaslužil več kot pa sem dejansko dosegel.«

11. »Kako bi opisali vzdušje na olimpijskih igrah? Kaj je na njih drugače kot na ostalih tekmovanjih?«

»Predvsem je drugače to, da je tako večja ekipa samih športnikov. V Londonu se jih je udeležilo zagotovo okoli 70 športnikov, kjer smo bili nastanjeni v olimpijski vasi, kjer smo vsi na kupu. Olimpijski komite poskrbi za vse kar potrebuješ (fizioterapija, zdravniki, masaže...). Jedilnica je super, ker je odprta 24 ur na dan in lahko greš jest kadarkoli želiš. Bilo je res ogromno

ponudbe. Lahko si jedel kadarkoli in karkoli si hotel. Rekel bi, da je glavna razlika z ostalimi tekmovanji ravno vzdušje, ker je reprezentančna ekipa športnikov tako velika.«

12. »Kako bi opisali simbolični pomen olimpijski iger – kaj po vašem mnenju predstavljajo za svet?«

»Včasih so olimpijske igre predstavljale mir v svetu, saj je v času njihovega odvijanja trajalo premirje v času vojn. Če to prenesemo v današnji svet so olimpijske igre glavni predstavnik te ideje. Ker so na vsaka štiri leta in, ker se je na njih tako težko uvrstiti, jim daje to še dodaten pomen, ko si enkrat olimpijski prvak. Ne veš kaj bo čez štiri leta. Če si zdaj dober in se ti uvrstitev na njih ne uspe, ne veš, če ti bo čez štiri leta uspelo. Kariera športnika je lahko zelo kratka, če se naredi katerakoli resna poškodba, se lahko kariera hitro konča. Za samega športnika je pomen olimpijskih iger res tisti dan, takrat moraš biti najboljši nasploh. To je tisto zakaj so olimpijske igre tako zahtevne oz. je tako zahtevno osvojiti tako zaželeno medaljo.«

13. »Katere olimpijske igre, prve ali druge, so vam ostale boljše v spominu in na katere se je bilo težje uvrstiti.«

»Bolje se spominjam teh zadnjih, ker so bile pred kratkim in sem imel malo več borb. Na prvih olimpijskih igrah sem izgubil že v prvem krogu. Na drugih olimpijskih igrah sem osvojil peto mesto. Mislim, da se je bilo težje uvrstiti na te druge, ker sem se jih uvrstil preko svetovne rang lestvice, kar pomeni, da sem po štirih letih tega olimpijskega ciklusa, bil peti na celi svetovni rang lestvici, kar pomeni, da sem moral štiri leta biti konstantno dober in osvajati medalje na velikih tekmovanjih. Na prve olimpijske igre sem prišel preko evropskega kvalifikacijskega turnirja, na katerem smo se prvi trije uvrstili. Star sem bil 20 let. Tri mesece pred tem sem zamenjal kategorijo in me nobeden ni poznal. Bil sem dosti hitrejši od vseh in sem jih enostavno presenetil in pa malo tudi samega sebe, moram priznati. Tako da prve olimpijske igre so se dejansko zgodile same od sebe, brez nekega »buma«. Druge pa so bile res plod dela štirih let, tako da je bila uvrstitev na njih malo težja.«

14. »Ste na olimpijskih igrah osvojili kakšno medaljo?«

»Žal ne. V Tokiu sem izgubil olimpijsko medaljo za eno točko.«

15. »Bi lahko z nami delili kakšno zabavno prigodo na olimpijskih igrah ali v času bivanja v olimpijski vasi?«

»Kar je bilo zanimivo je, da sem se udeležil olimpijskih iger ravno v času Covida in se nismo testirali, tako kor pri nas v Sloveniji preko PCT testov, ampak smo dobili flaške in smo vsak dan morali pljuvat v te flaške. To smo morali narediti zjutraj, še prej umivanje zob. Napljuvati

smo morali kar veliko (smeh). In potem smo vsako jutro to flaško odnesli v nek kontejner in čakali v vrsti na oddajo.«

16. »Kako so olimpijske igre spremenile vašo kariero?«

»Prve olimpijske igre so v meni spremenile predvsem to, da sem spoznal, da lahko konkuriram najboljšim na svetu in, da je to lahko moja kariera. Takrat ko sem se prvič uvrstil na olimpijske igre še nisem bil zaposlen v slovenski policiji na oddelku za vrhunski šport. Bil sem še študent matematike na univerzi v Mariboru. V tem času se v športnike ni vlagalo veliko denarja. Moraš se odločiti ali boš treniral ali pa posvetil izobrazbi, ker ne uspeš oboje hkrati.«

»Ker sem videl, da sem dovolj dober in lahko konkuriram najboljšim, sem se odločil, da se bom popolno posvetil temu športu. Kasneje sem dosegel tudi dovolj dobre rezultate, da sem zaposlil v slovenski policiji in lahko zaradi te možnosti še danes nemotoma treniram.«

17. »Še imate kakšen cilj v zvezi z olimpijskimi igrami, ki bi ga radi še dosegli?«

»Dokler bom treniral bo vedno moj dolgoročni cilj olimpijska medalja. Ampak vem, da sem sedaj star že 33 let in bom čez štiri leta, ko bodo naslednje olimpijske igre, star že 37 let. Tako da so moje možnosti malo manj realne. Dokler bom zdrav, dokler bom konkurenčen in dokler bom lahko treniral bo moj cilj ostal, da osvojim olimpijsko medaljo.«

18. »Kaj menite, da pomenijo olimpijske igre za Slovenijo in slovenski šport?«

»Mislim, da olimpijske igre odlično prikazujejo Slovenijo. Dostikrat slišimo naše politike, da so športniki najboljši ambasadorji. S čemer se lahko strinjam. Zelo malo ljudi bi vedelo za Slovenijo, če ne bi imeli tako vrhunskih športnikov kot jih imamo. Olimpijske igre pa so še boljše, ker so medijsko tako podprte.«

19. »Kako po vašem mnenju olimpijske igre vplivajo na šport in športnike na svetu?«

»Mislim, da nekdo, ki trenira olimpijski šport, bi mu moral biti cilj, če želi biti najboljši, da bi enkrat šel na olimpijske igre. Mislim, da je to ena dodatna motivacija, ki je dobrodošla v vsakem športu. Sam sem vedno rad tekmoval brez stresa, saj sem vedel, da sem dobro pripravljen in sem vedel, da se moram bolj posvetiti na samo borbo kot pa na rezultat. Ampak malo tega stresa pa je potrebnega, saj te prisili, da greš čez samega sebe in napreduješ. Mislim, da je cilj vsakega športnika osvojiti olimpijsko medaljo oz. nastopiti na olimpijskih igrah in mislim, da je to, bom rekel, neko vodilo tudi moje kariere in verjetno, verjamem, da kariere vseh športnikov, ki jih poznam.«

20. »Kaj bi svetovali mladim športnikom, ki sanjajo o olimpijskih igrah?«

»Prvič, da moraš vztrajati. Kariera nobenega športnika ni sestavljena samo iz vzponov, ampak tudi padcev. Včasih je celo tudi več padcev in zaporednih porazov in takrat je treba vztrajati.«

»Drugič, da imajo okoli sebe zdravo okolje. Se pravi od trenerja, sotekmovalcev in vseh ostalih, ki so potem kasneje vključeni v proces. Kondicijskega trenerja, nutricionista, športnega psihologa, fizioterapevta, da je to neko okolje, v katerem ni nekega pretiranega pritiska na tebe. Vsi so tudi iz interesa, da tebi pomagajo, da postaneš najboljši kar si lahko. Nimajo nekih svojih interesov v ozadju. To je zelo pomembno, sploh pri mladih športnikih. Če okolje ni v redu, se marsikateri mladi športnik odloči, da preneha trenirati šport. Ne glede na to, da ga ne moti sam šport, ampak ga moti ali klub, ali trener, ali karkoli drugega.«

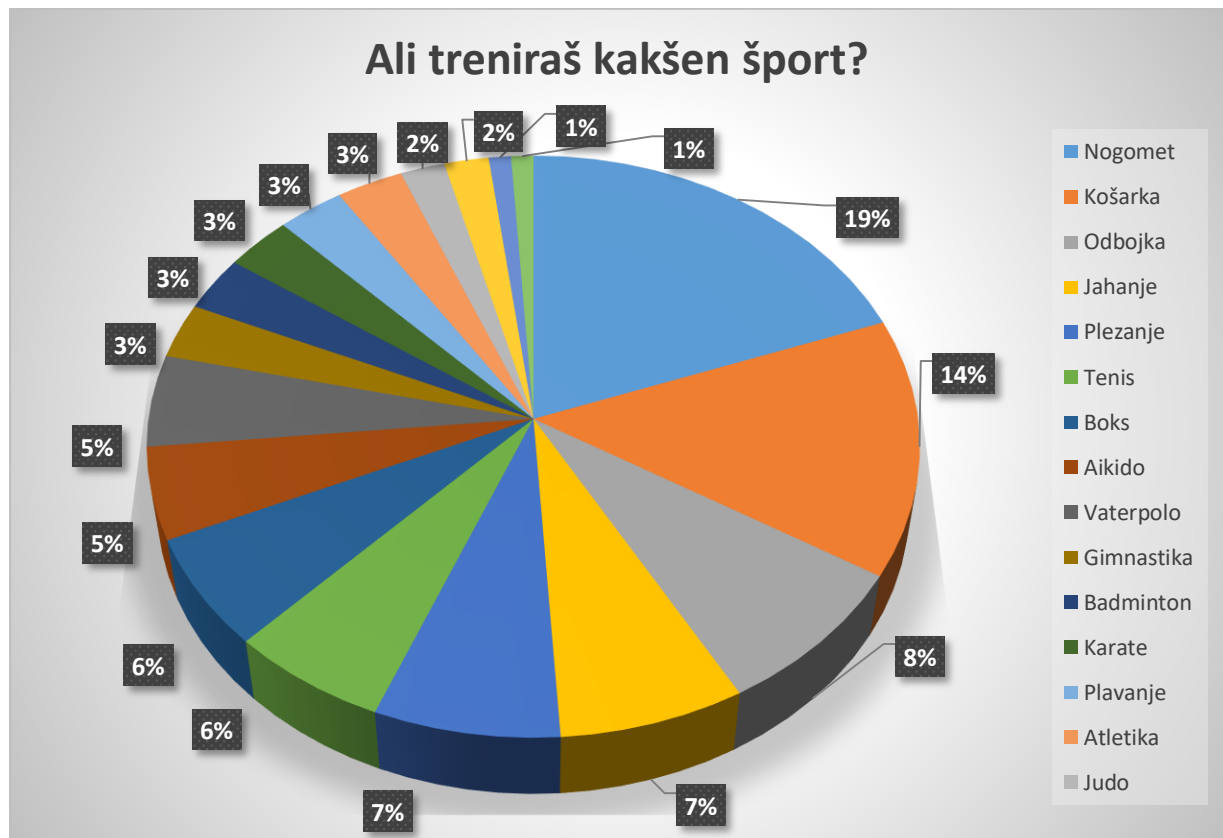
»Tretjič, bom rekel kar tako, moraš se imeti »fajn« v tem kar delaš. Če ne uživaš v svojem športu in ne hodiš z veseljem na treninge, tudi na tiste, ki so naporni, potem ne bo mogel iti preko tega, da bi lahko bil najboljši. Tako da mogoče, to so moji nasveti.«

7. 2 Anketa

V raziskovalni nalogi smo uporabili anketni vprašalnik za anketiranje učencev. Anketo smo izvedli med učenci 6.–9. razreda, na eni od slovenskih osnovnih šol. Anketa za učence je bila sestavljena iz šestih vprašanj, odprtega in zaprtega tipa. Navezovala so se na odnos učencev do športa in olimpijskih iger. Raziskovali smo kako močno olimpijske igre vplivajo na mlade in njihov odnos do športa. Anketirali smo 100 učencev. Med njimi je bilo 35 deklet in 65 fantov. Z obdelavo podatkov smo začeli januarja 2025. Podatke oziroma odgovore iz anketnih vprašalnikov smo ročno vnašali v program Excel, s pomočjo katerega smo izdelovali grafikone.

7. 3 Rezultati in interpretacija anketnih odgovorov učencev

V anketni raziskavi nas je zanimal odnos učencev do športa in olimpijskih iger. Učenci so morali odgovoriti na prvo vprašanje *Ali treniraš kakšen šport?*

Grafikon 1: Izbrani športi

Iz grafa je razvidno, da so ekipni športi (kot sta nogomet in košarka) med učenci bolj priljubljeni kot individualni športi. Kljub temu pa se najdejo predstavniki različnih športnih panog, kar kaže na raznolikost športnih interesov.

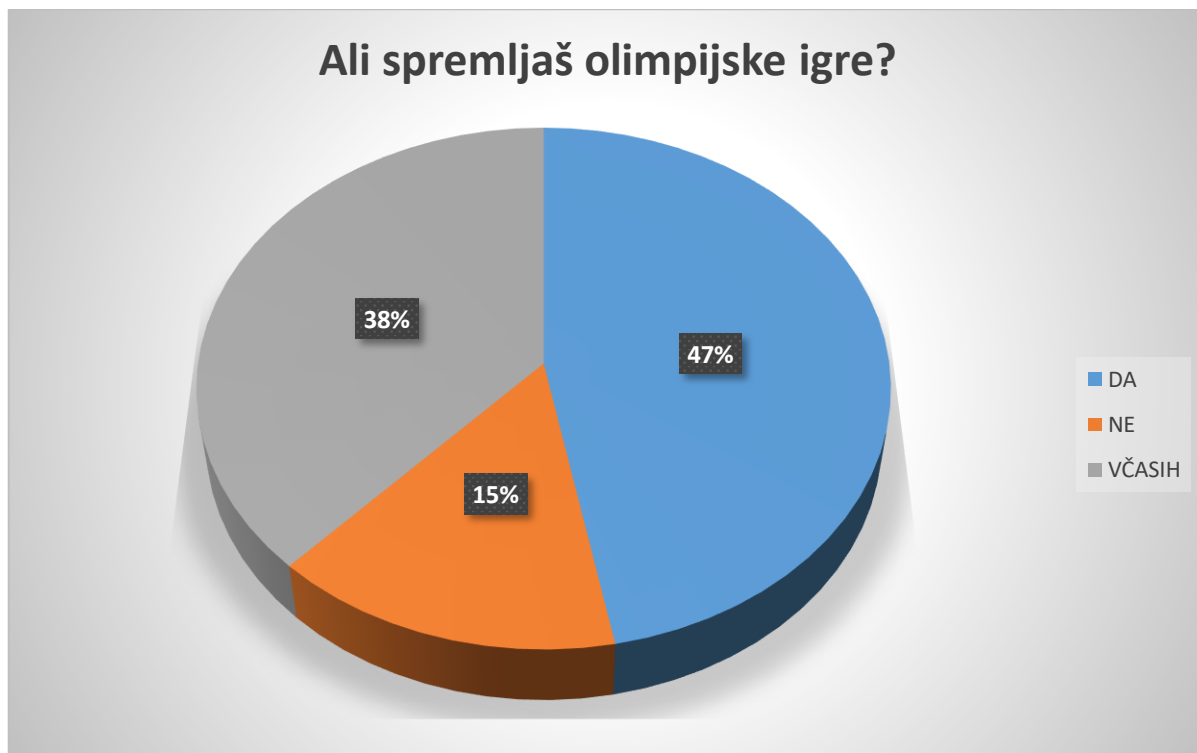
Zanimalo nas je tudi koliko časa se že ukvarjajo s športom. Vprašanje je bilo: *Koliko časa že treniraš?*

Grafikon 2: Obdobje treniranja

Velik delež športnikov (47 učencev) z več kot 3 leti izkušenj lahko pomeni, da imajo anketiranci veliko vztrajnosti in so predani športu. Nižji delež začetnikov (21 učencev) bi lahko kazal na to, da je anketa zajela predvsem že uveljavljene športnike. Kategorija (1–3 leta) kaže, da je tudi nekaj športnikov (32 učencev) v fazi, ko so se že nekaj časa ukvarjali s športom, a še ne spadajo med najizkušenejše.

Želeli smo izvedeti, ali učenci olimpijske igre spremljajo na televizijskih zaslonih. Učenci so morali odgovoriti na vprašanje: *Ali spremljaš olimpijske igre?*

Grafikon 3: Spremljanje olimpijskih iger

Visok delež tistih, ki spremljajo igre (DA in VČASIH skupaj 85 učencev), kaže na močno zanimanje za šport in verjetno tudi na vpliv olimpijskih iger na motivacijo mladih športnikov. Manjšina, ki jih ne spremlja (15 učencev), jih morda tovrstni dogodki ne pritegnejo.

Zanimalo nas je tudi, ali se želijo olimpijskih iger tudi sami enkrat udeležiti ter zakaj, če so na to vprašanje odgovorili pritrdilno. Četrte vprašanje se je glasilo: Ali si želiš iti na olimpijske igre in zakaj?

Grafikon 4: Želja po udeležbi na olimpijskih igrah

Pri četrtem vprašanju je 57 učencev odgovorilo, da se želijo udeležiti olimpijskih iger, kar kaže na njihovo veliko športno ambicioznost. 43 učencev pa je odgovorilo, da se olimpijskih iger ne želijo udeležiti, po čem lahko sklepamo, da morda šport dojemajo samo kot hobi in ne kot profesionalno pot.

V raziskavi nas je zanimalo tudi, v kolikšni meri olimpijske igre vplivajo na njihovo motiviranost pri športu. Peto vprašanje: *Se zaradi spremljanja olimpijskih iger počutiš bolj motiviran(a) za treniranje svojega športa?*

Grafikon 5: Motiviranost zaradi olimpijskih iger

32 učencev se počuti zelo motivirano, 29 jih je odgovorilo, da olimpijske igre malo bolj vplivajo na njihovo motivacijo, 24 učencev meni, da olimpijske igre ne vplivajo na njihovo motivacijo pri športu, 15 učencev pa, da olimpijske igre v nikakršnem smislu ne vplivajo na njihovo motivacijo pri ukvarjanju z njihovim športom.

Nadalje nas je zanimalo ali učenci menijo, da olimpijske igre pomagajo širiti vrednote v svetu, kot so prijateljstvo, poštena igra in spoštovanje. Vprašanje je bilo: *Ali meniš, da olimpijske igre pomagajo širiti vrednote (prijateljstvo, poštena igra in spoštovanje)?*

Grafikon 6: Vrednote olimpijskih iger

50 učencev se popolnoma strinja, da olimpijske igre pomagajo širiti vrednote po svetu, kot so prijateljstvo, poštena igra in spoštovanje, 35 dijakov se s tem strinja, 15 dijakov pa se glede tega ni znalo opredeliti. S to trditvijo se noben dijak ni odločil, da se s tem ne bi strinjal.

8 RAZPRAVA

8.1 Analiza hipotez

1. **HIPOTEZA: Olimpijske igre so največji športni dogodek na svetu, ki predstavlja vrhunec športne kariere za športnike, saj jim omogočajo mednarodno prepoznavnost, priložnost za doseg življenjskih ciljev in ponosno zastopanje svoje države.**

Hipotezo lahko potrdimo. Olimpijske igre so zagotovo zelo pomemben dogodek za športnike. Gre za enega največjih športnih dogodkov, kjer se športniki iz celega sveta pomerijo. Veliko športnikov sanja o tem, da bi se udeležili olimpijskih iger, saj jim to prinaša priznanje in ponos.

2. **HIPOTEZA: Na olimpijskih igrah so športi, ki jih ljudje po vsem svetu radi gledajo in izvajajo.**

Hipotezo lahko potrdimo. Olimpijske igre vključujejo različne športe (atletika, plavanje in nogomet, košarka...), ki so zelo priljubljeni in jih gledajo ljudje vseh starosti.

3. **HIPOTEZA: Olimpijske igre so se začele kot majhen dogodek v stari Grčiji in so se skozi čas razvile v večji dogodek, ki vključuje veliko držav in športov.**

Hipotezo lahko potrdimo, saj so se začele v stari Grčiji, vendar so se skozi zgodovino razvile v globalni dogodek. Danes se udeležijo države z vsega sveta in vključujejo številne različne športe.

4. **HIPOTEZA: Olimpijski simboli, kot so olimpijski krogci in bakla, predstavljajo prijateljstvo in sodelovanje med državami.**

Hipotezo lahko potrdimo. Olimpijski simboli, kot so pet krogov in olimpijska bakla, simbolizirajo povezovanje in prijateljstvo med različnimi narodi.

5. **HIPOTEZA: Olimpijske igre so zelo pomembne za športnike, saj jim omogočajo, da dosežejo vrhunec svoje kariere in pridobijo mednarodno prepoznavnost.**

Hipotezo lahko potrdimo. Olimpijske igre predstavljajo za mnoge športnike vrhunec kariere. Z zmago na njih postanejo svetovno prepoznavni, kar jim odpira možnosti za nove priložnosti in dosežke v športu.

6. **HIPOTEZA: Olimpijske igre vplivajo na mlade, saj jih navdušujejo, da začnejo trenirati šport in sledijo vrednotam.**

Hipotezo lahko potrdimo. Olimpijske igre imajo velik vpliv na mlajše generacije, saj smo s pomočjo ankete ugotovili, da zaradi spremljanja slednjih začnejo trenirati in se ukvarjati s športom.

7. **HIPOTEZA: Slovenski športniki doživljajo olimpijske igre kot velik ponos, saj jim omogočajo, da zastopajo svojo državo in dosežejo odlične rezultate.**

Hipotezo lahko potrdimo. S pomočjo intervjuja smo ugotovili, da so za slovenske športnike olimpijske igre zelo pomemben dogodek. Zastopanje države na tem prestižnem tekmovanju je velik ponos, športniki pa si želijo doseči odlične rezultate, ki jih bodo ponesli v svetovni šport.

8. **HIPOTEZA: Olimpijske igre niso samo športno tekmovanje, ampak tudi spodbujajo mir, prijateljstvo in povezovanje narodov.**

Hipotezo lahko potrdimo. Olimpijske igre niso le športni dogodek, ampak spodbujajo tudi mir in prijateljstvo med narodi. Med igrami je poudarek na sodelovanju in razumevanju med ljudmi iz različnih delov sveta.

9. **HIPOTEZA: Spremljanje olimpijskih iger povečuje motivacijo mladih za ukvarjanje s športom, saj si želijo doseči podobne uspehe kot olimpijski športniki.**

Hipotezo lahko potrdimo. S pomočjo ankete smo ugotovili, da ko mladi gledajo olimpijske igre, jih to pogosto navdihne, da začnejo bolj resno trenirati. Gledanje športnikov, ki dosežejo velike uspehe, jim daje občutek, da lahko tudi oni dosežejo podobne cilje, če vložijo trud in vztrajnost.

9 ZAKLJUČEK

V zaključku raziskovalne naloge lahko navedemo, da so olimpijske igre skozi zgodovino predstavljale mnogo več kot le športno tekmovanje. So simbol povezovanja, miru in preseganja meja med narodi. Od svojih začetkov v Grčiji do sodobne globalne prireditve so ohranile svoj temeljni namen, tj. spodbujanje športa, zdravega načina življenja in mednarodnega sodelovanja. Njihov vpliv na mladostnike je velik, saj spodbujajo športno udejstvovanje in vrednote, kot so disciplina, vztrajnost in timsko delo. Poleg tega olimpijske igre predstavljajo vir navdiha za mlade, ki skozi zgodbe vrhunskih športnikov razvijajo ambicije in samozavest. Spodbujajo tudi zdrav in aktivni življenjski slog med mladimi.

S takšnimi dejstvi je bilo povezanih tudi nekaj hipotez ter tudi vprašanja v anketi, ki smo jo izvedli med učenci slovenske osnovne šole. Analiza postavljenih hipotez ter ankete je pokazala, da tudi mladostniki menijo, da olimpijske igre pomagajo širiti vrednote, kot so prijateljstvo, spoštovanje ter poštena igra. Poleg tega se je tudi pokazalo, da olimpijske igre mladostnikom pomenijo določeno motivacijo za treniranje svojega športa. Tako športniki razvijajo svoje ambicije in samozavest. Ob koncu raziskovalne naloge smo ugotovili, da imajo olimpijske igre širši pomen za športnike, mlade generacije ter družbo nasploh.

10 DRUŽBENA ODGOVORNOST, TRAJNOST, NAPREDEK

V okviru raziskovalne naloge se osredotočamo na pomembne vidike družbene odgovornosti. Družbena odgovornost olimpijskih iger se kaže v spodbujanju pozitivnih vrednot, kot so »fair play«, enakost, vztrajnost in spoštovanje. Olimpijske igre imajo pomembno vlogo pri ozaveščanju o zdravem načinu življenja, vključevanju različnih družbenih skupin ter spodbujanju mladih k športnim aktivnostim. Poleg tega olimpijsko gibanje spodbuja trajnostni razvoj, družbeno enakost in medkulturni dialog, kar prispeva k bolj povezani skupnosti. Organizatorji olimpijskih iger se vedno bolj osredotočajo na trajnostni razvoj in s tem zmanjšujejo negativne vplive na okolje. Tako gradijo okolju prijazna prizorišča, spodbujajo uporabo javnega prevoza, da bi v času olimpijskih iger omejili emisije ogljikovega dioksida. Prav tako pa si prizadevajo zmanjšati odpadke; izdelovali so medalje iz recikliranih naprav, postelje za športnike pa so bile izdelane iz kartona. Poleg trajnostnega razvoja pa so olimpijske igre simbol enakosti in enotnosti. Ena glavnih nalog olimpijskih iger je tako boj proti diskriminaciji in spodbujanje enakih možnosti za vse.

10 Viri in literatura

10.1 Elektronski viri

- Bon, Dean. »Naši na olimpijskih igrah 1948 – 1956.« Diplomsko delo, Fakulteta za šport UL, 2015. <https://www.fsp.uni-lj.si/cobiss/diplome/Diploma22064790BonDean.pdf> (Dostop: 18. januar 2025).
- Delo: Športniki dali velik pečat osamosvojitvi. <https://old.delo.si/mnenja/gostujoce-pero/sportniki-dali-velik-pecat-osamosvojitvi.html> (Dostop: 17. januar 2025).
- Haijun Z, Xiatao G, Shangyan Z, et al. Research on the reason of Olympic internationalization success from the cross-cultural perspective. <https://medcraveonline.com/OAJS/research-on-the-reason-of-olympic-internationalization-success-from-the-cross-cultural-perspective.html> (Dostop: 17. januar 2025).
- MedCrave. <https://medcraveonline.com/OAJS/research-on-the-reason-of-olympic-internationalization-success-from-the-cross-cultural-perspective.html> (Dostop: 17. januar 2025).
- MMC RTV SLO: Olimpijske igre. <https://www.rtv slo.si/enostavno/sport/olimpijske-igre/587869> (Dostop: 8. februar 2025).
- MMC RTV SLO: Zgodovina olimpijskih iger. <https://www.rtv slo.si/tv/otroski/izodrom/zgodovina-olimpijskih-iger/524687> (Dostop: 17. januar 2025).
- Olimpijski komite Slovenije-Združenje športnih zvez: Panoge. <https://pariz2024.olympic.si/panoge> (Dostop: 17. januar 2025).
- Savič, Zvezdan. »The olympic games as a cultural event.« Acta Univ. Palacki. Olomuc., Gymn. 37/3 (2007). <https://www.gymnica.upol.cz/pdfs/gym/2007/03/01.pdf> (Dostop: 17. januar 2025).
- Šmirmaul, Mihael. Pariz 2024: Koliko milijard bodo stale olimpijske igre? <https://si.bloombergadria.com/sport/biznis/63190/pariz-2024-koliko-milijard-bodo-stale-olimpijske-igre/news> (Dostop: 17. januar 2025).

10.2 Literatura

- Girginov, Vassil, Jim Parry, Milan Hosta. Olimpijske igre. Študijski vodnik po razvoju modernih olimpijskih iger. Prevedel Milan Hosta s prijatelji. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport, Univerza v Ljubljani, 2007.
- Oxlade, Chris, David Ballheimer. Olimpijske igre. Prevedel Franjo Jamnik. Murska Sobota: Pomurska založba, 2000.

10.3 Slikovni viri

Slika 1:

<https://ancientrome.ru/art/artworken/img.htm?id=1424>,

pridobljeno 17. januar 2025.

Slika 2:

<http://zgodovina.si/prve-olimpijske-igre-moderne-dobe/>,

pridobljeno 17. januar 2025.

Slika 3:

<http://stara.olympic.si/olimpijsko-gibanje/olimpijski-simboli/>,

pridobljeno 17. januar 2025.

Slika 4:

<https://www.zurnal24.si/sport/olimpijski-ogelj-prispel-na-cilj-375133>,

pridobljeno 17. januar 2025).

PRILOGA

ANKETA

Pred vami je anketa o športu in olimpijskih igrah. Prosimo, da nanjo iskreno odgovorite in obkrožite ustrezne odgovore. Vaši odgovori nam bodo pomagali bolje razumeti, kako olimpijske igre vplivajo na motivacijo za ukvarjanje s športom med mlajšimi generacijami.

1. SPOL: fant punca

2. RAZRED: 6. razred 7. razred 8. razred 9. razred

3. Ali treniraš kakšen šport? NE DA

Če si obkrožil DA, s katerim športom se ukvarjaš? _____

4. Koliko časa že treniraš?

Manj kot 1 leto

1 – 3 leta

Več kot 3 leta

5. Ali spremljaš olimpijske igre?

DA NE VČASIH

6. Se želiš udeležiti olimpijskih iger?

DA NE

7. Se zaradi spremljanja olimpijskih iger počutiš bolj motiviran(a) za treniranje svojega športa?

Da, zelo motiviran(a)

Malo bolj motiviran(a)

Ne vpliva na mojo motivacijo

Sploh ne vpliva

8. Ali meniš, da olimpijske igre pomagajo širiti vrednote (prijateljstvo, poštena igra in spoštovanje)?

Popolnoma se strinjam

Se strinjam

Ne vem

Se ne strinjam

Sploh se ne strinjam